

get gavnlige Bestemmelse. Vi komme endelig til Fortættelsesfkolet. Der maa jeg igjen sige, at Hensigten har upaatvovelig været meget god, og at saadanne Fortættelsesfkolet kunne virke en hel Del Gødt; kan vistnok Ingen benegte. Vi have jo saadanne Fortættelsesfkolet i vore Aftenfkolet og Højskoler, og kunde der træffes en saadan Foranstaltning, at der kunde blive en Fortættelsesfkolet i enhver Kommune, hvor ethvert ungt Menneske kunde opnaa en høiere Oplysning, vilde det vist være meget gavnligt, men efter det Standpunkt, hvorpaa vi nu staa, tror jeg ikke, at det vil hjælpe at foreskrive Saadant ved Lov. Jeg gjør ikke Indbending derimod for Lærernes Skyld; thi det forudsættes ikke i Loven, at enhver Lærer skal tage Del i denne Fortættelsesfkolet, og jeg paastaar, at en Skolelærer i sin kraftfulde Alder nok kan undervise 8 Timer i Døgnet 2 a 3 Dage ugentlig. Naar han udhviler 1 Time efter de 6 Timer i Børneskolen, og han har gode Løregaver og den fornødne Kundskabsfylde, saa kan han nok i de unge Aar udføre denne Gjerning; men naturlig Lader Sligt sig ikke foreskrive ved Lov, men maa ske ved fri Virksomhed, og jeg tror nok, at de Aftenfkolet, vi have, naar Lærerne fik lidt mere Paaføjeelse og Opfordring, kunde træde i Stedet for de foreslaaede Fortættelsesfkolet. Vi komme nu til, hvad der er sagt om Skoleforføjmmelser. Der er foreslaaet, at disse skulle straffes med dobbelt saa store Mulfter som hidtil. Jeg skal ikke negte, at saaledes som Mulfteringsvæsenet er ordnet og gennemført, er det uhenfigtsmæssigt, da de smaa Mulfter pirre, irriterer og forbitte Folk mod Skolen, og Hensigten opnaas ikke. Man maa lægge Mærke til, at Mulftsystemet for Skoleforføjmmelser aldrig er gennemført her i Landet. Det gaar med denne Bestemmelse som hidtil med flere, der staa paa Papiret og ere givne i en god Hensigt, men de ere næsten aldrig bleve gennemførte. Hvis Mulfteringsystemet var blevet overholdt, endog saa med stor Moderation, da vilde Oplysningen upaatvovelig nu have staaet paa et bedre Standpunkt, end den staa, men Folk have frympet sig ved at gennemføre denne Lovbestemmelse. Man kan let tænke sig, at Folk i samme Livsstilling som de, der skulle mulfteres, og Præsten, som er Sjælesørger og som saadan staa i Forhold til Menigheden, frygte for at gjøre sig forhadte ved Sligt, og dette gjør, at Skolekommisjonerne næsten overalt unblade at udføre, hvad Anordningen foreskriver. Siden de gamle Amtsprovstet forhaand, er Mulftsystemet næsten intetsteds blevet gennemført. Jeg mener imidlertid, det er bedst, at det bliver ved det Bestaaende. Selv om Lovbestemmelsen om Mulfterne ikke bliver gennemført, saa have Skolens Tilfynsmænd i Kommunen dog altid et Middel i Baghaanden til Anvendelse mod dem, der enten formedelst Trods eller Uegnyldighed unblade at opfylde deres Pligt. Hvis man ikke vil blive staaende derved, saa me-

ner jeg, at Mulfteringsvæsenet maa indrettes saaledes, at kun naar Børnene ved Overhøringen virkelig vise, at de ere forsmætte, og Grunden dertil er Trods og Uegnyldighed fra Forældrenes eller Husbondens Side, skulle disse rammes af Mulfter, men rigtignok i en noget søeligere Grad end ved Mulfter paa 3 og 6 Skilling; thi dem le de kun ad, og Hensigten opnaas ikke derved. — Dernæst er der Tale om Religionsundervisning. Der staa, at Biskoppen skal have Indseende med Religionsundervisningen. Ja, Tilfynet med Religionsundervisningen er ganske vist en Sag, som ligger Biskopperne nær, men nu sige Nogle, at Religionsundervisning ikke skal meddeles i Almuefkolet. Efterat vi her have faaet Religionsfrihed — siger man — saa passer det ikke, at den offentlige Skole skal undervise i Religion; Enhver har Ret til at betjende sig til, hvad Tro han vil, og selv indenfor Folkekirken er der meget afsvigende Meninger; der er i det Mindste to, for ikke at sige tre, Hovedretninger i Folkekirken, og dette gjør Religionsundervisningen mere vanskeligt; derfor maa den overlades til Præsten. Men man maa lægge Mærke til de praktiske Vanskeligheder, der stille sig i Veien, idet det tidt er umuligt for Børnene at komme til Præsten, og det mange Steder er næsten lige saa umuligt for Præsten at komme til Børnene og faae dem samlede. Det vilde medføre Forstyrrelse i Manges Skoleundervisning, naar denne saaledes skulle deles. Jeg tror, at Bibelhistorie under alle Omstændigheder maa bibeholdes som Gjenstand for Undervisning i Almuefkolet. Hvad Skolelæreren angaar, mener jeg vel, at den bør meddeles i Almuefkolet, men ved Siden deraf mener jeg, da der som sagt er forskjellige Partier, om jeg saa maa sige, indenfor Folkekirken, at det, at tage Bestemmelse herom, maa overlades Forældrene. Vinde Forældrene, at Læreren ikke samstemmer med dem, saa maa det være overladt til dem selv at sørge for deres Børns Kristendomsundskab, men Læreren skal være pligtig at undervise i Kristendom, hvis Forældrene ønske det. Hvis de derimod ikke ønske en saadan Undervisning i Skolen, men ønske, at den skal overlades til dem selv, saa skal der kræves Bevis for, at de ved deres Sjælesørger eller ved Sognepræsten faae deres Børn tilstrækkelig oplærte. — Dernæst tales der om, at Tilfynet ved Provsten ogsaa skal have vedblive; men jeg forstaaer ikke, at det skal være nødvendigt; det maa kunne overlades til Sognepræsten; eller til den Præst, vedkommende Familie har valgt til sin Sjælesørger, at have Tilfyn med Børnenes Religionsundervisning i Skolerne. Jeg mener navnlig, at der ikke behøves noget Tilfyn enten af Biskop eller af Provst i Skolen, naar man skal have Skoleinspektører, saaledes som det er foreslaaet. Hvad disse Inspektører angaar, da tror jeg, at den erede Minister har forestillet sig, at det skal være Mænd med akademisk Dannelse; det slutter jeg deraf, at